STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 14567

FLEMELEKH UN FAYERLEKH : LIDERLEKH FAR KINDERLEKH

Moises David Guiser

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

פלאמעלעך

פייערלעך און

[illegible]

פאר [illegible]

פון

אשר דוב ציטער

ב׳ מייערס

ISBN: ISBN:0-657-14567-X
Barcode/EAN: 9780657145675

Old Call #: 7107

14

2F

פלעמעלעך און פייערלעך

לידעלעך פאר קינדערלעך

— פון —

משה דוד גיסער

געווידמעט מיינע זינדעלעך אורי׳לע און ברוכ׳ל.

ארויסגעגעבן פון „קוראטאריום״ בא די אידישע ארבעטער שולן
בּ. באָראָכאָוו
בּוענאָס איירעס
1929.

דאָס רעכט אויף דער ערשטער אויפלאגע פון די לידער אוועקגעגעבען מיט ליבע און אנערקענונג — דעם קוראטאריום בא די באָראָכאָוו שולן אין ארגענטינע.

צייכנונגען און הילע פון מישא שווארץ

שיינער פויגל

שיינער פויגל, פלי און פלי,
זינג אַ לידל אינדערפרי.
זינג און טרילער, טרילערי,
הויבט אַ טאָג זיך אָן פון מי.

ווי אַן אייזעלע — אין יאָך
אַרבעט טאַטע גאַנצע וואָך.
אַרבעט גיך און אַרבעט פלינק,
כאָטש די אַרבעט איז נישט גרינג.

שיינער פויגל, פלי און פלי,
זינג אַ לידל אינדערפרי,
זינג און טרילער, טרילערי,
הויבט אַ טאָג זיך אָן פון מי.

האָט דער טאָג צעעפנט ברייט,
זיינע פענצטערלעך מיט פרייד,
שיינט די זון פון דאָרט אַרויס,
קוקט אַראָפּ צו אונדז אין הויז.

זעט זי: מאַמע אויך נישטאָ,
איז אַוועק אין פריער שעה,
איז אַוועק און קינדער קליין
בלייבן אין דער שטוב אַליין.

שיינער פויגל, פלי און פלי,
זינג אַ לידל אינדערפרי,
זינג און טרילער, טרילערי,
הויבט אַ טאָג זיך אָן פון מי.

היפּי, האָפּי.

היפּיי, האָפּיי, היפּיי האָפּ,
קאָכט דאָס עסן זיך אין טאָפּ.

בראָט דאָס פלייש זיך אויף אַ פאַן,
און די מילך איז אין דער קאַן.

מיט אַ מעסער שניידט מען ברויט,
און טאָמאַטעס זענען רויט,

און אַן אוגערקע איז גרין,
און דעם האָניק מאַכט — די בין.

גאָלדיק רויטער פּאָמעראַנץ,
עסן גייט נישט פאַר קיין טאַנץ,

און פון טרויבן מאַכט מען ווייַן,
אַז דער מענטש זאָל פריילעך זיין.

ס'איז דער עפּל שיין און רויט,
ווער ס'איז הונגעריק, — וויל ברויט.

טייטלען, פייגן, פלוים און באַר,
ווער עס עסט נישט, איז אַ נאַר...

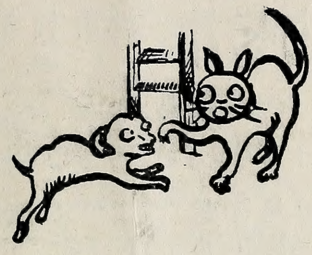

הינטעלע און קעצעלע

(אַ שפּיל)

הינטל וויל דאָס קעצל בייסן
גלייך אין פעלעכל דעם ווייסן,
ניין הינטל, ניין!
אַ שאָד די שאַרפע ציין.

קעצל קאָן מיט נעגל דראַפּן
און אויפֿ גלייכע ווענט זיך כאַפּן,
לויפֿ קעצל, לויפֿ !
שנעל אַרויס פון הויפֿ.

הינטל, הינטל, זיי אַ גוטער,
כ׳וועל דיר געבן ברויט מיט פּוטער,
נאָר נישט ביל קיין סך,
און קעצל לאָז געמאַך.

קעצל, קעצל, מאַך דו פּליטה,
ס׳שטייט א לייטער שוין א גרייטער,
שפּרינג אויף אים ארויף,
און מאַך צום שפּיל אַ סוף.

דאָס בּערעלע

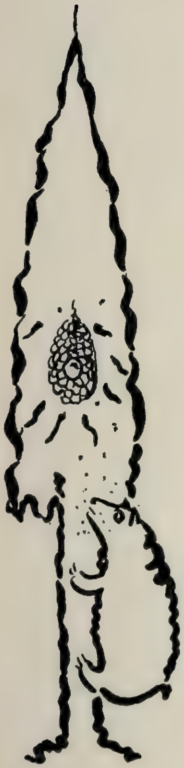

איז דאָס בערעלע גראָב און מיאוס,
האָבן, האָט עס קורצע פיס.
קורצע פיס און ברוינע פעל,
לויפן אָבער, קאָן עס שנעל.

טידל, פידל, טידל דאַם,
מאַכט דאָס קליינע בערעלע האַם!

ווי דאָס בערעלע גיט אַ ניס,
באַלד דערשמעקט עס האָניק זיס,
לאָזט עס לויפן זיך צום וואַלד,
און עס קומט צם האָניק באַלד.

טידל, פידל, טידל דאַם,
מאַכט דאָס קליינע בערעלע האַם!

ביז עס קומט נאָך קוים צום דעמב,
ווערן עס די ציינדלעך טעמפ.
טראַכט דאָס בערעלע וואָס צו טאָן,
ס׳רירט דער בוים די וואָלקנס אָן.

טידל, פידל, טידל דאַם,
מאַכט דאָס קליינע בערעלע האַם!

שטייט און קלערט עס נאָך און נאָך,
ס׳איז דער האָניק אויבן דאָך.
קלעטערט עס צום שפיץ אַרויף
און עס עסט דעם האָניק אויף.

טידל, פידל, טידל דאַם,
מאַכט דאָס קליינע בערעלע האַם!

פרעגן בינען: ווילד, פאַרוואָס?
און צעבייסן עס די נאָז,
גיבן בערעלן — אַ גאָב
ביז עס פאַלט פון בוים אַראָפ.

טידל, פידל, טידל דאַם,
קאָן עס מער נישט מאַכן האַם.

* * *

מ. פ. גיסטר

דאָס וויג־לידעלע

ערגיץ טרייבט אַ פאַסטוכל
פון פעלד אַ היים די שאָף,
שטיל פאַמעלעך
קומט דער אָוונט,
שלאָף מיין שעפעלע, שלאָף.

ערגיץ ביי אַ וואַסערל,
פאַלט די נאַכט שוין צו.
זון פאַרגייט
אין פייער - פלאַמען,
אַיי ליו, ליו-ליו-ליו.

ערגעץ אין אַ נעסטעלע
אַ גאָלדן פויגעלע זיצט.
פויגעלע, פויגעלע
מאַך צו דיין אויגעלע.
שלאָפן דאַרפט מען איצט...

פייגנבוים

פייגנבוים, פייגנבוים
מיט געדיכטן שאָטן,
אַלע דיינע זיסע פייגן
זענען שיין געראָטן.
פּלאַצט דער זאַפט —
אַרויס מיט קראַפט
פון די פולע פייגן
און מיט בלעטער אויסגעצירט
וויגסטו דיינע צווייגן.

אין די גרויסע זומער טעג,
אין די שווערע היצן,
קומען קינדערלעך צו דיר
אין דיין שאָטן זיצן

און ס׳איז גוט,
ווען ס׳ווינטל טוט
אין די צווייגן בלאָזן,
ביז עס נעמען פייגן פאַלן
אין די טיפע גראָזן.

פייגנבוים, פייגנבוים,
קרוינען גרין, באַבלעטערט,
ווער ס׳איז פלינק און ווער ס׳איז דרייסט
קריכט אויף דיר און קלעטערט.
ווער עס קען —
נאָר מיט אַ ברען
אויף די צווייגן, — שטייגן,
שאָקלט ער פון דיר אַראָפּ
דיינע שיינע פייגן...

אונטער גרינע ביימעלעך

אונטער גרינע ביימעלעך
שפּרינגען די בהמה׳לעך;

קיעלעך און קעלבעלעך,
יאָגן זיך נאָך שוועלבעלעך.

ציגעלעך מיט בערדעלעך
טאַנצן אום מיט פערדעלעך.

און שוואַרץ געפלעקטע מעפּסעלעך,
שפּילן זיך מיט שעפּסעלעך.

~~א. דוליסער~~
מ. דוליסער

אונדזער ~~שולע~~ קעמפ

קעמפ
אונדזער ~~שולע~~ איז אַ בינשטאָק,
וואו דאָס לעבן קאָכט און זידט
און מיר קינדער ווי די בינען
ווערן קיינמאָל גאָר נישט מיד.

זשומען, ברומען, בינען קומען
און זיי פליען הין און צריק,
אין אַ ראָד צונויפגענומען —
טאַנצן מיר מיט אונדזער גליק.

אונדזער לערער אין דערמיטן
און מיר זינגען אָן אַ שיעור.
שטראַלן פון דער זון זיך ~~שיטן~~ שפּרייצן
און די בינען זענען מיר.

זאָל דער בוים אין פרילינג גרינען,
זאָל אַלץ זיין מיט פריידן פול.
פריילעך, לוסטיק, ווי די בינען
קומען מיר אין אונדזער שול.

דאָס גוטע אינגעלע

דאָס יינגעלע אין שולע קומט,
טרויעריק און באַנג.
עס וויל נישט לאַכן היינט,
עס זינגט נישט קיין געזאַנג.
וואָס איז דעם יינגעלע געשען?
— אַ ברודערל איז קראַנק.

דער לערער פרעגט דעם יינגעלע:
— וואָס איז מיט דיר דער מער?
וואָס קוקסטו אַזוי שווייגנדיק,
וואָס זיפצסטו אַזוי שווער?
נאָר פון די שטילע אויגעלעך
קויקלט זיך אַ טרער...

דאָס יינגעלע צעכליפּעט זיך,
און ענטוועֶרט דורך געוויין,
— אַ ברודערל איז קראַנק —
עס קאָן נאָך רעכט נישט גיין,
און ליב האָב איך דאָס ברודערל
נאָך מער ווי זיך אַליין.

דער אָמבּו

פול מיט צווייגן, אַ צעשפּרייטער,
אויף אַ קליינעם בערגל שטייט ער,
דער פארחלומטער אָמבו.
זיינע גרין געדיכטע בלעטער
ברענגען שוץ פאַר הייסן וועטער,
שענקען שאָטן, פריד און רו.

סיי אין ווינטער; סיי אין זומער,
שטענדיק שווייגנדיק, — אַ שטומער,
רופט ער: מידע, דאָ און דאָרט —
מיט די צווייגן ווייט געווענדטע.
און דער שטורעם, די טאָרמענטע
רירט אים קיינמאָל נישט פון אָרט.

מעשיות פיל, פון פרייד און זאָרגן
ליגן סודותדיק פאַרבאָרגן,
אינם שאָטן פון אָמבו.
ווען אין שטילן שטילסטן שווייגן,
נעמען רוישן זיינע צווייגן
הערט זיך צו די מעשיות צו...

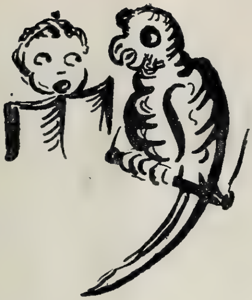

אַ פּאַפּוגיי

אַ פּאפּוגיי, אַ פּאַפּוגיי,
מאַכט אין שטוב אָן — אַ געשריי.
אָט אַ פויגל גרויס און שיין,
זאָל צום שוויגן נישט פאַרשטיין;
אָט אַ פויגל שיין און גרויס
זאָל נאָר שטענדיק שרייען בלויז.

אַ פּאַפּוגיי, אַ פּאַפּוגיי.
לאַכט און רייסט זיך ווי פאַר דריי.
אָט אַ פויגל מיט אַ שפּראַך,
זאָל נישט ריידן צו דער זאַך,
נאָר זאָל שרייען מיט אַ קלאָג,
אָן פאַרשטאַנד אַ גאַנצן טאָג.

איינס, צוויי, דריי.

איינס, צוויי, דריי,
אַ פויגל פליט פאַרביי.

בלייבט ער הענגען אין דער לופט,
הערט מען ווי זיין שטימע רופט:

איינס, צוויי, דריי,
אַ פויגל איז דאָך פריי.

פליט אַ פויגל הויך און גראָד,
איבער דאָרף און איבער שטאָט.

איינס, צוויי, דריי,
יובעלט זיין געשריי.

קאָן ער פליען גלייך און קרום,
איז דער פויגל אומעטום,

איינס, צוויי, דריי,
אַ פרייער פויגל זיי!

בּליען בּוימער און מאָרעלן

בליען בוימער און מאָרעלן,
און איך קאָן שוין פיסלעך שטעלן;
לאָז איך מיך מיט גיכע שפּאַנען,
וואו דאָס בליעכץ איז פאַראַנען.

זינג איך, שפּרינג איך, מאַך האַוואַיעס,
ווייל עס איז פאַר מיר אַ נייעס.

נעם איך אויף די ביימלעך שטייגן,
זעץ מיך רייטן אויף די צווייגן,
און איך שאָקל מיט די ביימלעך,
פאַלן, פאַלן בליטן היימלעך.

זינג איך, שפּרינג איך, מאַך האַוואַיעס,
ווייל עס איז פאַר מיר אַ נייעס.

קומט דער גערטנער מיט זיין הינטל,
וואַרףֿ איך צווייגן זיי אַ בינטל.
הויבט ער אָן אויףֿ מיר צו שרייען:
— האָסטו דיר, אַ יונג — אַ נייעס!

זינג איך, שפּרינג איך, מאַך האַוואַיעס,
ווייל עס איז פאַר מיר אַ נייעס.

הויבט דאָס הינטל אָן צו בילן,
וויל קיין רגע גאָר נישט שטילן,
וואַרפט דער גערטנער מיר זיין שטעקן,
בלייבט ער אין די צווייגן שטעקן.

זינג איך, שפּרינג איך, מאַך האַוואַיעס,
ווייל עס איז פאַר מיר אַ נייעס.

נעמט דאָס הינטל שטאַרק זיך רייסן,
וויל פאַר כעס דאָס ביימל בייסן.
פּלוצלינג גיט אַ שפּרינג אַ קעצל,
באַ׳ז, און כ׳מאַך אין גראָז אַ פּרעצל.

וויין איך, שריי איך, מאַך האַוואַיעס.
דאָס איז מיר שוין נישט קיין נייעס.

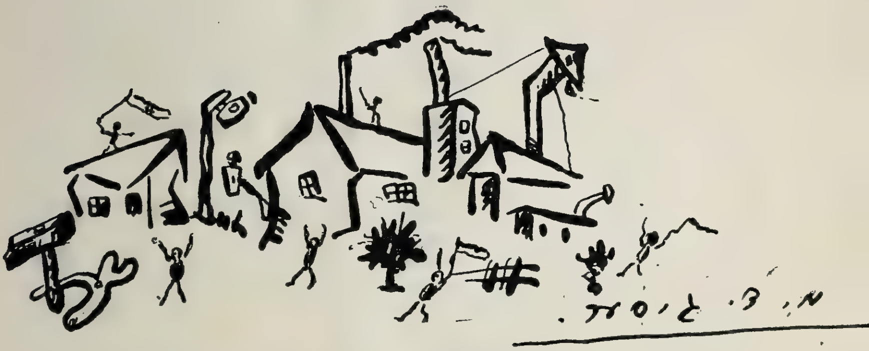

קוימענס און פאַבריקן

קוימענס און פאַבריקן,
גאַסן און לאַמטערן;
קינדער אין די שולן —
וועלן גרויסע ווערן.

וועלן זיי מיט האַמערס,
מיט שטאַנגען און מיט צוואַנגען
און מיט פרייד פון פאָנען —
אומעטום דערלאַנגען.

קיינער וועט נישט שטערן,
צוימען זיי, די שפּאַנען,
ס'איז די וועלט אַ שיינע —
פאַר יעדערן פאראנען.

פלאַמען אין די הערצער,
פייער אין די בליקן,
פרייד און גליק וועט שיינען
אויף קוימענס און פּאבּריקן.

דאָס קעצעלע

האָבן מיר אַ קעצעלע,
איז עס שיין און ריין,
וואשט עס זיך דאָס פעלעכל
אַ יעדן טאָג אַליין.

שפּילט עס זיך אַ רעבעדיקס,
מיט אַ יעדער זאַך,
ווערט עס קאַלט אין הויפּאַלע,
קריכט עס אויפן דאַך.

[illegible]

טאַטע איז ציגל־מאַכער

טאַטע איז אַ ציגל-מאַכער,
אַרבעט ער ביי ליים.
האָט דער טאַטע נישט קיין אַרבעט
זיצט ער אין דערהיים.

יאָגט אַן אומעט פון דער מאַמען;
גייט אַרום מיט זאָרג,
ווידער וועט מען דאַרפן נעמען
ברויט און זאַלץ אויףֿ באָרג.

און דער טאַטע איז אַ ליבער,
זעט ער: אַז ס׳איז שלעכט,
גייט ער טעג ארום אַ טריבער,
שלאָפט נישט גאַנצע נעכט.

טעג און וואָכן שווער געאַרבעט
פאַר אַ שטיקל ברויט.
איצטער זאָל ער מיט די קינדער
דאַרפן ליידן נויט.

מ. ד. גיפשט.

דאָס מיידעלע און דאָס קליידעלע

מאַמע, מאַמע, קויף מיר ס׳קלייד,
וואָס אין פרעמדן פענצטער שטייט.
שאַרלעך רויט איז איר קאָליר,
מאַמע, מאַמע, קויף עס מיר!

ס׳איז מיין קלייד, שוין מיאוס און אַלט,
יעדן טאָג אַלץ מער ס׳צעפאלט,
כ׳ווער פאר בושה רויט און בלאַס,
ווען איך גיי אַרויס אין גאס.

מאַמע, מאַמע, זאָג אַליין,
ס׳איז דאָך פאַר דער וועלט נישט שיין;
איך זאָל בלייבן אָן אַ קלייד,
ווען אַ קלייד אין פענצטער שטייט.

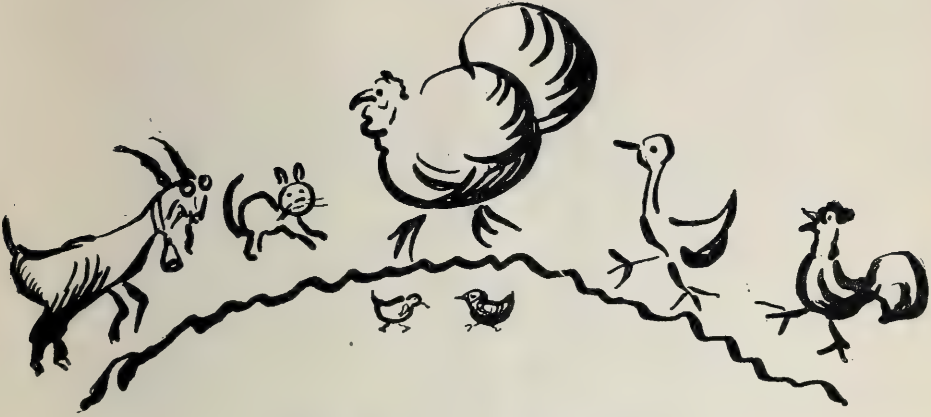

מאָרגן־טאַנץ

הויבט דער מאָרגן שיין זיך אָן,
טאַנצט די הון און ס'טאַנצט דער האָן,

און דער גאָנער מיט דער גאַנדז,
גייען אויך אריין אין טאַנץ,

און דער אינדיק רויט ווי צוויק,
דרייט און רוקט זיך הין און צ'ריק,

און ער בלאָזט זיך אָן פאר פרייד,
טאַנצט און טאַנצט געזונטערהייט.

שאַ און האַ, וואָס פאר אַ נייס?
פליגלען ווייס און פּאָרן ווייז

קומען טויבן גלייך און גראָד

און זיי טאַנצן אויך אין ראָד,

און אָט קומט אַ ציגנבאָק,
טראָגט ער אויפֿן האַלדז אַ גלאָק.

גיט דער ציגנבאָק אַ שפּרינג,
טוט דער גלאָק ביי אים אַ קלינג,

קלינגט דער באָק, מיט גלאָק, גלין, גלין,
זעט ווי גוט צום טאַנצן איך בין.

ביז עס וועקט זיך אויף פֿון שלאָף
ערגעץ וואו אַ שטילע שאָף.

רייבט זי ס'פּעלעכל זיך אויס
און זי גייט צום טאַנץ אַרויס.

זעט זי: ס'טאַנצט, דער האָן מיט הון,
ס'איז אַ פֿרייד אַ קוק צו טון,

און די גענדזלעך, זי און ער —
שפּרינגען לוסטיק הין און הער.

און דער אינדיק רויט ווי בלוט —
האָלדער, האָלדער, שרייען טוט.

און דער ציגן ציגנבאָק —
שפּרינגט און קלינגט אַלץ אויפֿן גלאָק.

און די טויבן פֿול מיט גליק,
דאָ אַ שפּרינג און דאָרט, — אַ פּיק.

דאָ אַ פּלאַטער, דאָרט אַ פּלי,
ס'איז אַ וואוילער אינדערפֿרי.

אויף אַ בערגל שטייט אַ קו

אויף אַ בערגל שטייט אַ קו
און זי מרוקעט מו-מו מו !
שלאָף מיין קינד,
שלאָף געשווינד,
וועסטו האָבן גוטע רו.

אויפן פּאַרקאַן קריכט אַ הונט,
האָט ער קודלעס שוואַרץ ווי טינט,
שלאָף מיין קינד,
שלאָף געשווינד,
וועסטו שטענדיק זיין געזונט.

אין דער נאָרע זיצט אַ מויז
און זי קוקט פון דאָרט אַרויס,
שלאָף מיין קינד,
שלאָף געשווינד,
ווייל דאָס לידל איז שוין אויס.

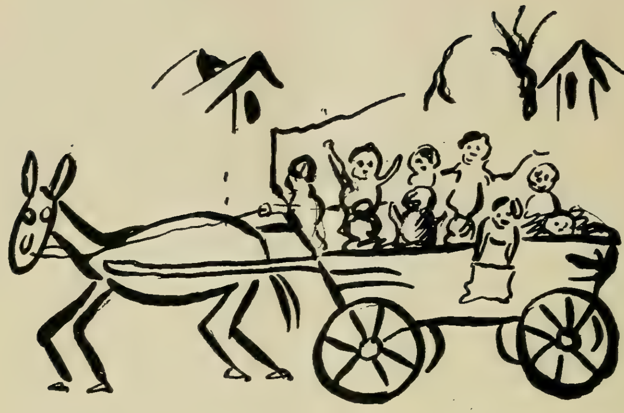

פערד און וואָגן, וועגעלע

פערד און וואָגן, וועגעלע,
וואַרט אויף אונדז אַ רגע׳לע,
און יאָג זיך פלינק,
און טראָג זיך גרינג,
נאָכדעם אויף דער וועלט.
מיט ייִנגעלעך און מיידעלעך,
צו בליענדיקע סעדעלעך,
דורך שטעגעלעך און וועגעלעך,
וואָס שניידן דורך דאָס פעלד.

דורך דערפעלעך און שטיבעלעך,
דורך בערגעלעך און גריבעלעך,
דורך טאָלעלעך
און קוועלעכלעך,
אַרוים אויף ברייטן וועג.
וואו וויעטרעקעס און מילעכלעך,
דרייען זיך ווי שפּילעכלעך,
וואו העזעלעך —
אין גרעזעלעך
שפּרינגען אין געיעג.

ווי גוט עס איז מיט קעלבּעלעך,
ווי וואויל עס איז מיט שוועלבעלעך,
מיט הינטעלעך,
ווי ווינטעלעך —
צו יאָגן דורכן פעלד,
צו וואַשן זיך ביי קוועלעכלעך,
צו זינגען אוף די קול'עכלעך,
ווי וואויל עס איז,
ווי גוט עס איז
אַ שיינע פרייע וועלט.

אינהאַלט:

זייט

שיינער פויגל — 3
היפיי, האָפיי. — 5
הינטעלע און קעצעלע — 6
דאָס בערעלע — 8
דאָס וויג־לידעלע — 10
פייגנבוים — 11
אונטער גרינע ביימעלעך — 13
אונדזער שולע — 14
דאָס גוטע יינגעלע — 16
דער אָמבו — 17
אַ פאַפוגיי — 18
איינס, צוויי, דריי. — 19
בליען בוימער און מאָרעלן — 20
קוימענס און פאבריקן — 22
דאָס קעצעלע — 23
טאַטע איז אַ ציגל־מאַכער — 24
דאָס מיידעלע און דאָס קליידעלע — 25
מאָרגן־טאַנץ — 26
אויפן בערגל שטייט אַ קו — 28
פערד און וואָגן, וועגעלע — 29

דרוקעריי און לינאָטיפּיע פון קראַסילאָווסקי און פּערצאָווסקי,
וואַלענטין גאָמעז 2719—ב. אייר'עס.

LLAMARADAS

Poesías para Niños

DE

M. D. Guiser

פּריין 50 סענט

1929